

ВЕРБАЛЬНЕ ВИРАЖЕННЯ СПІВЧУТТЯ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Ткаченко Я. Ю., студ. гр. ПР-02,
Медвідь О. М., к. філол. н., доц. СумДУ

Кінець ХХ – початок ХХІ тисячоліття став для світу періодом швидкого розвитку науки та техніки. В даний час дослідники визнають надзвичайну актуальність вивчення культурної компетенції як складової комунікативної компетенції, що й зумовлює актуальність даної теми. Саме тому для вирішення багатьох проблем, пов'язаних з успішністю мовленнєвої комунікації, лінгвісти звертаються до дослідження мовних аспектів різних типів дискурсу. Слово "дискурс" було вперше застосоване в якості терміна А. Херісом у 1952 році в статті, що була присвячена аналізу мови реклами, і з того часу це слово набуло свого поширення.

Відповідно до А. Баранової, дискурс – це вид мовної комунікації, який припускає раціонально-критичний розгляд цінностей, норм та правил соціального життя, який має на меті досягнення взаєморозуміння.

Н. Арутюнова розглядає дискурс як "зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами", як "мову, занурену в життя". Відповідно до визначення Є. Ф. Кірова, дискурс – це сукупність письмових та усних текстів тією чи іншою мовою в рамках тієї чи іншої культури за всю історію їх існування. Очевидно, що позиція Є. Кірова близька до висновків Н. Арутюнової в тому сенсі, що дискурс – це сукупність письмових чи усних текстів і ситуації їх створення та актуалізації. Іншими словами, дискурс – це мовна одиниця вищого рівня, якій притаманна відповідна структура та функціональна специфіка, це "нова риса в зовнішньому вигляді мови, якою вона постає перед нами до кінця ХХ століття" [1, 71].

Мовна поведінка визначається, перш за все, національно-культурною специфікою, яка складається з системи чинників, що обумовлюють відмінності в організації, функціях і способі опанування процесів спілкування, характерних для даної національно-культурної спільності. Ці чинники мають різну природу, але в процесах вони взаємопов'язані з чинниками власне мовними, психолінгвістичними і загально психологічними. Сукупність різноманітних чинників призвела до виокремлення декількох стереотипів мовної поведінки, які доволі часто зустрічаються у повсякденному житті [2].

Для англійців володіння етикетом є дуже важливим, зокрема вміння виразити співчуття є важливим елементом спілкування в англійській мові. Співчуття – чуйне ставлення до чийого-небудь горя, до чіїхось переживань: почуття жалю, викликане чіім-небудь нещастям, горем або жаль, висловлений усно або письмово з приводу нещастя, горя, що спіткали кого-небудь: *I was saddened to hear of the loss of your beloved cat. I know that she was a good companion for you and you will miss her greatly. If there is anything I can do to help at this time, I will be very willing to do it.*

Соціальний зміст мовленнєвого акту співчуття полягає у вираженні чуйного ставлення до адресата в його переживанні та горі, а також стражданні: *I feel deeply for your sorrow. I share your grief / sorrow*.

Співчуття адресанта віддзеркалюється у формулах соціального етикету співчуття. *Accept my most heartfelt / sincerest condolences. Let me express my deepest/sincerest sympathy* [3].

Отже, співчуття цілковито спрямоване на особу адресата. Формули соціального етикету співчуття супроводжуються урочистою тональністю та передбаченою ситуацією офіційного спілкування.

З вищесказаного можна зробити висновок, що співчуття є важливою формою вияву гуманізму міжособистісних відносин, що вимагає внутрішнього такту та культури спілкування для того, щоб полегшити важкі та неприємні почуття іншої людини.

Правильне використання правил мовного етикету дозволяє людині почувати себе впевнено та невимушено. В 20-21 столітті проявлення співчуття стало менш поширеним явищем, але зі століття в століття англійці намагаються використовувати норми ввічливості, невід'ємною частиною яких є вираження співчуття, що є важливою частиною прагмалінгвальних досліджень.

1. Степанов Ю. С. Альтернативный мир, Дискурс, Факт и Принцип причинности / Ю. С. Степанов // Язык и наука конца 20 века. – М. : РАН, 1996. – 297 с.
2. Стереотипи мовної поведінки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://turboreferat.ru/records-management/stereotipi-movno-povednki/219097-1085934-page1.html>. (Дата звернення: 20.11.13).
3. Words of sympathy. [Electron. resource]. – Resource access: <http://www.acknowledgements.net/wordsofsympathy.htm>. (Date of the appeal: 12.11.13)

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 21-22 квітня 2014 р. / Відп. за вип. О.М. Сушкова. — Суми : СумДУ, 2014. — С. 64-66.